

บทคัดย่อจากหนังสือคู่มือ
การใช้สารเคมี เครื่องพ่นเคมี และการบำรุงรักษา
ในงานควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลง
สำนักโรคติดต่อ นำโดยแมลง
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
โดย งานระบาด ศตม.ที่ 5.1 ชัยภูมิ

เครื่องพ่นหมอกควันไอจีบา ที เอฟ 35 (ระบบหัวเทียน)

1. การเตรียมความพร้อม และการเตรียมเครื่องพ่น ก่อนใช้งาน

- 1.1 ถังน้ำมันเบนซิน ควรใช้น้ำมันเบนซินใหม่เต็มถัง (มีช่องว่างอากาศ 1-2 ซม.)
- 1.2 ถังน้ำยาเคมีควรมีน้ำยาเคมีในถังเต็มถัง (มีช่องว่างอากาศ 1-2 ซม.) ก๊อกน้ำยาเคมีอยู่ในตำแหน่งปิด
- 1.3 ตรวจสอบระบบไฟ โดยถอดหัวเทียนออกจากเครื่อง แล้วเสียบปลั๊กหัวเทียนวางให้ด้านโลหะหัวเทียนแตะกับส่วนโลหะของเครื่องพ่น สูบลมกระบอกสูบ ซึ่งจะส่งแรงดันให้คอยล์ไฟแรงสูงจ่ายไฟผ่านหัวเทียน ถ้ามีกระแสไฟวิ่งผ่านหัวเทียนก็ใส่หัวเทียนกลับเข้าที่เดิม แต่ถ้าหัวเทียนไม่มีกระแสไฟวิ่งผ่าน หรือกระแสไฟไม่แรงพอให้ขัดเขียวหัวเทียน หรือเปลี่ยนหัวเทียนหรือแบตเตอรี่ใหม่
- 1.4 ตรวจสอบหัวควบคุมการไหลของสารเคมีที่ติดตั้งไว้ว่า มีขนาดตามความต้องการใช้งานหรือไม่ หากไม่ก็ถอดเปลี่ยนให้ถูกต้อง

ข้อสังเกต น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำยาเคมีเก่าติดค้างในเครื่องพ่นอาจก่อปัญหา ทั้งทำเครื่องติดอยาก ระบบน้ำยาเคมีอุดตัน ซึ่งในการเติมน้ำยาเคมีและน้ำมันเชื้อเพลิงควรใช้กรวยที่มีตะแกรงกรองฝุ่นทุกครั้ง

2. การติดเครื่องพ่นหมอกควันไอจีบา

- 2.1 ปิดฝาดังน้ำมันเบนซิน ฝาดังน้ำยาเคมี ก๊อกน้ำยาเคมี และก๊อกน้ำมันเชื้อเพลิง
- 2.2 สูบลมกระบอกสูบเบา ๆ 4-5 ครั้ง เพื่อให้มีแรงดันในระบบ น้ำมันเชื้อเพลิง
- 2.3 เปิดก๊อกน้ำมันเชื้อเพลิง โดยหมุนทวนเข็มนาฬิกาให้สุด และสูบลมจนกว่าเครื่องติด
- 2.4 หลังจากเครื่องติดแล้ว ทิ้งไว้ 1-2 นาที เพื่อเครื่องร้อนและทำงานได้เต็มที่ก็สามารถนำไปใช้พ่นเคมีต่อไป

3. ถ้าเครื่องพ่นไม่ติดควรปฏิบัติอย่างไร

- 3.1 ควรตรวจสอบระบบไฟอีกครั้งหนึ่ง เหมือนดังกล่าวมาแล้วในข้อ 1.3

3.2 ควรตรวจดูน้ำมันขึ้นหรือไม่ โดยเปิดฝาแอร์ อินเทค วาล์ว (air intake vale) ซึ่งมีลักษณะกลมอยู่ด้านท้ายของเครื่อง แล้วบิดก๊อคน้ำมันเบนซินให้อยู่ในตำแหน่งเปิดสุด แล้วสูบกระแทกแรงๆ 5-6 ครั้ง สังเกตดูว่าในรูที่เปิดฝาแอร์อินเทควาล์ว มีน้ำมันไหลออกมาหรือไม่ ถ้ามีแสดงว่าน้ำมันขึ้น แต่ถ้าไม่มีแสดงว่าน้ำมันไม่ขึ้น และตรวจดูแผ่นไดอะแฟรมที่เป็นสีขาวยู่ในฝาแอร์ว่ามีคราบสกปรกหรือไม่ ถ้ามีให้ทำความสะอาดเช็ดหรือล้างแล้วเช็ดให้แห้ง

4. ถ้าน้ำมันไม่ขึ้น ควรปฏิบัติอย่างไร

ถ่าน้ำมันเบนซินที่อยู่ข้างออก แล้วล้างถังน้ำมันเบนซินให้สะอาด เติมน้ำมันเบนซินใหม่และลองตรวจดูใหม่ว่า น้ำมันขึ้นหรือไม่ ถ้ายังไม่ขึ้นก็ส่งให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบต่อไป

5. ถ้าน้ำมันเบนซินขึ้นแต่เครื่องยังไม่ติด ควรปฏิบัติอย่างไร

ให้ปฏิบัติตามข้อ 2.1, 2.2 แล้วค่อยๆ เปิดก๊อคน้ำมันเบนซิน โดยหมุนทวนเข็มนาฬิกาที่ละน้อยๆ จนเครื่องติด แล้วปฏิบัติตามข้อ 2.4 ถ้าเครื่องยังไม่ติดส่งให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบแก้ไขต่อไป ในกรณีที่เครื่องติดและปฏิบัติงานแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ควรให้ผู้ชำนาญงานทำการตั้งตำแหน่งจุดระเบิดของเครื่องให้ใหม่ด้วย

6. ถ้าน้ำมันเครื่องติดแต่น้ำยาเคมีไม่ออก ควรปฏิบัติอย่างไร

6.1 ตรวจหัวควบคุมอัตราการไหลของน้ำยา (หัวทองเหลืองที่มีเบอร์ 0.8 ,1.2 และ 1.4) ว่ามีการอุดตันหรือไม่ ถ้าอุดตันให้ใช้เข็มเย็บผ้าเบอร์เล็กที่สุดแยงเศษผงออก

6.2 ตรวจหัวควบคุมอัตราการไหลของน้ำยา ถ้าพบว่าไม่อุดตัน ให้ลองเปิดก๊อคน้ำยา (ขณะเครื่องติดอยู่) โดยไม่ต้องใส่หัวควบคุม อัตราไหลของน้ำยา ถ้าน้ำยาไหลออกให้ตรวจต่อไปตามข้อ 6.3 แต่ถ้าน้ำยาไม่ไหลออกให้ตรวจดูฝาถังน้ำยาเคมีว่าปิดสนิทหรือไม่ ถ้าฝาถังน้ำยาเคมีปิดสนิทแล้ว น้ำยาเคมียังไม่ออก ควรส่งเครื่องพ่นให้ผู้ชำนาญงานตรวจสอบแก้ไขต่อไป

6.3 หลังจากปฏิบัติตามข้อ 6.2 แล้วน้ำยาเคมียังไม่ไหลออก ก็ให้ใส่หัวควบคุมอัตราการไหลของน้ำยาเคมีเข้าที่เดิม แล้วเปิดน้ำยาเคมี ถ้าน้ำยาไม่ออกให้ตรวจสอบหัวหยดน้ำยาว่าอุดตันหรือไม่ ถ้าอุดตันให้ทำความสะอาดหัวหยดน้ำยาเคมี

6.4 ถ้าปฏิบัติตามดังกล่าวแล้วน้ำยาเคมียังไม่ไหลออก ให้ถอดสายน้ำยาเคมีตรวจดู โดยใช้เข็มฉีดยาใส่น้ำยาเคมีดูว่าอุดตันหรือไม่ ถัดมาให้หน้าสายน้ำยาเคมีเผาไฟทั้งเส้นแล้วค่อยๆ เคาะด้วยของแข็งอย่าเคาะแรงจนสายเคมีพับแบน หลังจากปฏิบัติแล้วทุกข้อ น้ำยาเคมียังไม่ไหลออก ให้นำเครื่องพ่นส่งผู้ชำนาญงานตรวจสอบแก้ไขทันที

7. เทคนิคการพ่นเคมีหมอกควัน ไอจีบี

7.1 การพ่นหมอกควันกำจัดขุยละลายพาหะนำโรคไข้เลือดออก โดยปกติจะทำการพ่นหมอกควันภายในบ้าน ก่อนทำการพ่นต้องแจ้งประชาชนทราบ และให้ความร่วมมือ โดยการย้ายคนและสัตว์เลี้ยงออกไป พร้อมปิดปิดอาหาร และปิดประตูหน้าต่างทุกบานเว้นประตูหนึ่งแห่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการพ่นหมอกควันเข้า-ออกได้ ถ้าเป็นบ้าน 2 ชั้นหรือ 3 ชั้น ควรพ่นที่ชั้นบนก่อน เวลาพ่นให้ปลายเครื่องพ่นอยู่ห่างจากฝ้ายบ้านประมาณ 2 เมตร และให้เครื่องพ่นอยู่ในลักษณะเอียงให้กระบอกเครื่องพ่นอยู่ในแนว 45 องศา แล้วเปิดน้ำยาพร้อมส่ายปลายเครื่องพ่นเป็นมุม 180 องศา เดินถอยหลังช้าๆ จนถึงประตูที่เปิดไว้ เมื่อเห็นควันเต็มห้องแล้วปิดน้ำยาพร้อมปิดประตูห้องเพื่ออบควันไว้ 10-20 นาที การพ่นหมอกควันรอบๆ บริเวณบ้านนั้น ผู้ทำการพ่นต้องยืนอยู่เหนือลมและพ่นควันไปตามทิศทางที่อยู่ได้ลม

7.2 สำหรับการพ่นหมอกควันเพื่อกำจัดขุยล่าคาณที่เป็นพาหะนำเชื้อไข้สมองอักเสบนั้น โดยปกติจะทำการพ่นนอกบ้านและจะต้องพ่นในเวลาหัวค่ำ ตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนถึงเวลา 20.30 น.

หมายเหตุ ถ้าพ่นน้ำยาเคมีหมดถังแล้วควรพักเครื่องพ่นไว้ 10-20 นาที เมื่อเติมน้ำยาเคมีใหม่ควรเติมน้ำมันเบนซินด้วย

8. วิธีดับเครื่องพ่นไอจิบา

- 8.1 ปิดก๊อกน้ำยา รอจนกว่าปลายท่อจะหมดไป
- 8.2 ปิดก๊อกน้ำมันเบนซิน หรือกดปุ่มตัดน้ำมันเชื้อเพลิง
- 8.3 ปลดอความดันในถังน้ำยาเคมีออกโดยการคลายเกลียวฝาลังน้ำยา
- 8.4 ปลดอความดันในถังน้ำมันเบนซิน โดยการคลายฝาลังน้ำมันเบนซิน

9. การบำรุงรักษาเครื่องพ่นเคมีหมอกควันไอจิบา

เพื่อให้เครื่องพ่นเคมีพร้อมที่จะใช้งานได้อยู่เสมอใช้ได้ทนทานและใช้ได้นานควรทำการบำรุงรักษาเครื่องพ่นก่อนที่จะนำไปเก็บ

- 9.1 ทำความสะอาดถังน้ำยา
 - 9.1.1 ปลดอตะกอนภายในถังน้ำยาออกให้หมด
 - 9.1.2 เติมน้ำมันดีเซล ¼ ลิตร ลงในถังน้ำยาเขย่าเพื่อล้างถังแล้วติดเครื่องพ่นเพื่อกำจัดน้ำยาในก๊อกน้ำยา ส่วนที่กรองน้ำยาและหัวฉีด
 - 9.1.3 การกำจัดน้ำยาเคมีหรือคราบน้ำยาที่เคลือบอยู่ อาจใช้ acetone (ไวไฟ)
- 9.2 ทำความสะอาดเครื่องภายนอก โดยใช้ผงซักฟอกผสมน้ำยาล้างให้สะอาด
- 9.3 ถอดลิ้นควบคุมอากาศออกมาทำความสะอาด
- 9.4 ทำความสะอาดปลายท่อส่วนใน อย่าให้มีเขม่าติดค้างอยู่
- 9.5 ตรวจสอบและทำความสะอาดที่กรองน้ำยา (ถ้ามี)
- 9.6 ล้างถังน้ำมันเบนซิน โดยเขย่าและเอาสิ่งสกปรกแปลกปลอม แล้วใส่น้ำมันเบนซินอย่างเดิม
- 9.7 ชันสกรูและขันน็อตให้แน่น

หมายเหตุ ถ้าสูบไม่กินลม ให้ดูที่ยางของสูบ แล้วใช้น้ำมันเครื่องทาให้ทั่วยาง ห้ามใช้จารบี เพราะอาจจะไปอุดตันท่อลมได้
